

La zona lacustre

La zona lacustre de l'estany de Banyoles és un espai natural d'un gran valor ecològic, paisatgístic i cultural. Està formada per l'estany, el més gran de Catalunya, i una sèrie d'estanyols i llacunes temporànies que, en conjunt, constitueixen el sistema càrstic més important del país.

Els valors naturals de l'estany i el seu entorn han estat reconeguts amb diverses figures de protecció. El 1992 va ser inclòs dins el Pla d'espais d'interès natural (PEIN) per la Generalitat de Catalunya. Aquesta protecció va ser ratificada a nivell europeu, amb la declaració el 2003 de Lloc d'Interès Comunitari i d'espai de la Xarxa Natura 2000. Per altra banda, ha estat reconegut pel conveni de Ramsar, que el qualifica de Zona Humida d'Importància Internacional. En aquest espai, s'hi troben 11 hàbitats d'interès comunitari, 15 espècies protegides esmentades a la Directiva Hàbitats de la CE i 28 esmentades a la Directiva Aus, a més d'altres espècies protegides per la legislació nacional.

Des del passat, l'home ha aprofitat els recursos d'aquest espai i hi ha deixat nombroses empremtes: les coves de Serinyà, el poblat neolític de la Draga, els jaciments del mas Castell o l'església romànica de Santa Maria de Porqueres, en són exemples. Per altra banda, el conjunt més proper a l'estany, que inclou les pesqueres i els passeigs,

Mapa de situació

Consorti de l'Estany

Plaça dels Estudis, 2
17820 Banyoles (Girona)
Tel/Fax. 972 57 64 95
ae consorci@consorcidelestany.org
www.estanyespainatural.net

l'estany valors naturals

L'origen de l'estany i els estanyols

Les aigües que conformen la zona lacustre de Banyoles provenen de l'Alta Garrotxa, on s'infiltra a través del terreny calcari cap a l'aqüífer. L'estany, els estanyols i les surgències configuren el punt més baix de l'ampli sistema hidrogeològic on les aigües recorren subterràniament en direcció nord-sud i, a causa d'una falla, ascendeixen dissolent les capes de guixos i calcàries. Aquesta dissolució acaba provocant enfonsaments del terreny (dolines) i donant lloc a llacunes i surgències.

L'estany de Banyoles està format pel conjunt de 6 cubetes i 13 punts de surgència. A l'entorn més immediat de l'estany hi ha diversos estanyols permanents com el de la Cendra, el de Montalt, el de Can n'Ordís, el de Can Cisó o el Nou, que es formà el 1978. També són freqüents les llacunes temporals com la platja d'Espolla i les surgències del pla d'Usall.

El travertí, la pedra de Banyoles

El travertí és una roca especial, que creix gradualment dins de l'Estany i per això se l'anomena "roca viva". Es forma per la precipitació de sals carbonatades dissoltes a l'aigua en un procés químic i per l'activitat dels microorganismes.

És la pedra típica de Banyoles que antigament s'utilitzava per a la construcció (el barri vell, l'església de Santa Maria de Porqueres i els recs). Podeu veure travertins en formació dins l'aigua de l'estany a la zona entre el Club de Natació i el cap de Bou, i al voltant de la pesquera Marimón.

Dins l'aigua

La inundació permanent, com l'estany i els estanyols, permet l'establiment de plantes submergides com el jonc litoral, els herbassars de *Myriophyllum* i les espigues d'aigua, així com praderies d'algues de la família de les caràcies. Hi viuen animals com els musclos de riu o nàiades, i els peixos, la majoria dels quals són exòtics i han perjudicat els autòctons, com el barb, la bagra o la bavosa de riu.

Les basses temporals, com la platja d'Espolla, no hi ha peixos, cosa que permet que els amfibis hi siguin abundants. Hi destaca la presència d'un crustaci emblemàtic com és el tríops o la tortugueta.

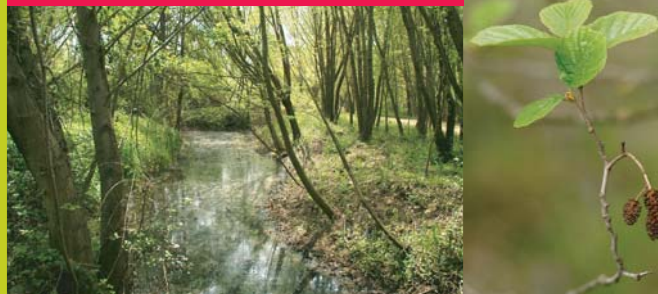
Al Litoral

Ben a prop de l'aigua, es troben bandes de vegetació parcialment submergida, formades per mansega, canyís i balca, que configuren uns hàbitats molt valuosos. Protegeixen de l'erosió les ribes de l'estany i constitueixen importants zones de refugi, alimentació i nidificació per a la fauna. En aquests ambients es troba la rara falguera *Thelypteris thelypteroides*.

Els animals més propis d'aquestes comunitats són els ocells, com el blauet, el martinet menut, la polla d'aigua, la fotja o els ànecs. També hi ha mamífers, com el petit rat-buf, amfibis com la reineta i rèptils com les tortugues d'aigua. D'aquestes, la d'estany i la de rierol, autòctones, han patit una forta davallada de les seves poblacions a causa de la destrucció del litoral i la competència amb tortugues exòtiques com la d'orella vermella.

El bosc de ribera

El bosc més típic de l'entorn de l'estany, estanyols, recs i rieres és el bosc de ribera. En les zones més ben conservades, s'hi troben arbres caducifolis autòctons com el vern, els salzes, l'arbre blanc o el freixe de fulla petita. L'equilibri humit del sòl es manté al llarg de l'any, en part, gràcies a la presència dels recs i rieres i a l'oscil·lació de les aigües freàtiques. Al llocs on la inundació és més intensa es formen els herbassars alts de càrexs. En aquest bosc es poden observar espècies d'ocells de vida arbòria, com el picot garser petit o l'oriol, que arriba a l'estiu.

El bosc mediterrani

L'alzinar o l'alzinar amb roures és la darrera formació principal que es pot observar dins l'Espai Natural de l'Estany. Es tracta d'un bosc perennifoli dominat per l'alzina i sovint amb pins que, als indrets on el sòl és més profund i humit, es barreja amb el roure martinenc. Els exemples més emblemàtics són el del bosc de Can Morgat, el de les Estunes o el bosc del serrat d'Espolla entre altres. El sotabosc és molt divers, amb plantes com el marfull, l'aladern, el llentiscle o plantes enfiladisses com l'arítiljol o l'heura. En aquests boscos, hi viu una fauna típicament forestal, com el picot verd o les mallerengues, pel que fa als ocells, o mamífers com el senglar, la guilla, el teixó o l'esquirol.